

A'
TSÁSZÁRI ÉS KIRALYI FELSÉG'
ENGEDLMÉVEL:

01010101010

Nro 33.

Költ. Bétsben, Mind Szent Máriának (Octóbernek)
24-dik napján 1797-dik Elztendőben.

Az áldott Békességnek
előljáró postájaúl érkezett Bétsbe a' múlt
Vasárnap Hertzeg *Lichtenstein* János Ge-
nerális. Gróf *Cobenzel* Lajos Ö Exc. ja is
varattatik: minekutánna végre-hajtotta
Udineban, *Bonaparte* Generalissal a' Bé-
kesség-alkut.

Nagy indító-okúl szolgált a' Fr. Direk-
tóriumnak a' bekéllésre az a' béketelenke-
des; melyet; a' Státus' adósságai kéthar-
mad részének papirossal való le-fizetése-

K k

ről hozott Végzés okozott. A' Törvényhozó öregebbik Gyűlés' Tagjai között is sokan nem vótak meg elégedve az említett Végzéssel; mert azt mondták felőle, hogy az által két száz ezer Famíliák pufztúlnak el. A' kis Creditornak — *így szólának Ők* — mit használ az a' papiros, melyet Ő oly feltétellel kap a' Státus' Kaszszájabéli tőke-pénzzének két harmad részéért, hogy azon, nemzeti jószágot vehet, ha tetszik? — A' Végzés Barátai, azt felelték ezen ellenvetésre, hogy a' kis Kréditorok álljanak öfzsze, 's úgy mindjárt vehetnek együtt Nemzeti-jószágokat. — A' Végzés' védelmére általok fel hordott sok okoknak nagyobb része oda ment ki, hogy el műaszthatatlanúl hasznos ez a' Végzés a' Státusnak; azért is helybe kell azt hagyni. *Lacombe* nevezetessen így szóllott: „Még kevés idővel ez előtt azt mondtatta *Córnót*, hogy a' Fr. Respublikának oly nagy szüksége van a' Békességekötésre, hogy ha annak egy feltétele, Páris Városának által-engedése lenne is: még arra is reá kellene állani: mutassa most meg a' Fr. Respublika, hogy még koránt sem szorúlt úgy meg.“

Meg magános hasznát is akartak kifarangni a' Direktóriumhoz szító Tagok az említett Végzésnek meg állításából, így okoskodván: hogy ha annál fogva 3 milliard adósság és esztendei 162 millió in-

tereknek fizetése alól fel nem szabadítódnék a' Státus: úgy, minden esztendőben 506 millió líverre fogna fel menni esztendőnként a' Státus' költsége; a' rendes jóvedelmét ellenbenn, nem vihetné feljebb Bekesség' idején, 464 milliónál: következőképpen minden esztendőben 162 millióval növekedne a' Státus' adósságainak száma, úgy hogy végre nem lenne módja a' Státusnak az adósságok' fizetésében, 's a' Státus' Creditorai semmit se' kapnának, kik az előbbeni igazgatás alatt is alig reménylhettek annak tsak felét is, a' mit most nyernek.

A' Fr. Seregekhez erővel el-húrtzolt Párisi fitzkók, nem a' leg-republikánusabb módra nyilatkoztatgatják magokat.

A' Párisi falakra mostanság nem ragatni; hanem tsak szénnel szoktak fel-írogatni éjjelenként: Eljen a' Király! mely felülírásoknak le dörgölése, dolgot ad a' Politzájnak, mihelyt ked világosodni.

A' Fr. Revolútzió előtt való Nemese-
ket, egybe-hasonlítja egy Párisi Újság, a' Revolútzió alatt fel-kapott, vagy meg-gazdagodott Emberekkel; 's azt mondja, hogy jobb vólna Ezeket ki-rakni hívtal-jaikból; mint, Amazokat ki-üzni Hazá-jokból.

Párisbann most 27-szer több papiros fogy el, mint a' Revolútzió előtt. Ezt em-

K k 2

lívén egy Újság, fel-télzi Kérdésben: Vá-
lyon — *úgymond* — 27-szer virtuosusab-
bak, okosabbak és emberibbek is vagyunk
e' mi most, mint voltunk a' Revolúció
előtt?

Ama' nevezetes *Drouet*, a' ki, esz-
tendővel ez előtt meg-szökött egy Párisi
tömlőtzhöl: most szabadon jár már fel's
alá Párisban. — Nem tsak egy példa már
ez arra, hogy a' vétkek és virtusok köny-
nyen fel-váltogatják egymást a' Fr. Revó-
lúció alatt.

Frantzia - Országának déli - részeibenn,
váltak már egynehány helyeken véres ve-
rèkedések, a' Republikánusok és Rojali-
sták között. *St. Kristoph* nevű Rojalista
Vezér fogságba esett már egyszer: de hív
Fegyveres - pajtási által szerentséssenn ki-
szabadított. A' *St. Kristoph* nevezete
ezen Vezérnek tsak fel-vett név — a'
mint írják — a' valóságos neve: *Bremont*.

Frantzia Had-Ministerré, *Berthier* Ge-
nerálist akarta tenni a' Direktórium *Sche-
rer*' helyébe: de *Bonaparte* meg-kérte a'
Direktóriumot, hogy azt ne tselekedje:
mivel *Berthier*' jelenléte szükséges Olasz
Országban.

Az úgy nevezett *Cisrhenána Respubli-
ka*' körülállásairól: „Koblentzben, az
előbbeni Konstitúció fzerént való Magi-
strátus' helyébe, oly Férjfiakból akarta ki-

állítani a' Fr. Kommiszfzarius a' Fr. módi Tanátsot (Municipálitást), a' kik éppen fel nem vállalták ezenn ajánlást. Más forma Embereket kínált tehát meg a' Municipálitási tisztséggel, a' kik fel-vállalták azt, de a' midőn közönséges tzeremóniával ki-hirdettetett ezenn silám Emberek' válaftatása Oct. 8-dikánn estvéli 5 órakor, ki-piszfzegették Őket józanabb Lakos-társaik, és egy, ha meg nem szaladt volna: rofszúl is járt volna. Ez, egy *Winnen* nevezetű Tímár. — A' Kolóniai Magistrátus' el törlésének egyéb okai között a' jobb gazdálkodást is említi a' *Bonni* Fr. Kormányfzék, hogy t. i. [ne kerüljön ezentúl oly sokba az Elöljárók' tartása, mint került vala annakelőtte, 's azonban, helyes fel-fzámlálás fzerént, a' mostani Municipálitás' fizetése, a' mely, tsak 15 Személyekből áll, tizenötezer líverrel okoz több költséget a' közönséges Kaszfzának mint okozott az előtt az egész Magistrátusnak, 's az ahhoz tartozott Személyeknek fizetése. — A' Kolóniai Válaftó-Hertzséghez tarozó *Mekenheim* nevű Mező-Városotskában, mely, *Bonn* Városától 3 óránnyira fekszik, így szólottak a' Lakosok, a' Fr. Kommiszfzariusokhoz, kik ott Szabadság-fáját akartak fel-állítani: „Hogy' gondoljátok, hogy mi fel-mondhatnánk az engedelmességet, a' mi jó Vá-

lasztó-Hertzegünknek, kinek mi, szíveset-
tel és háládatossággal tartozunk? Kenye-
ret, fát, 's pénzt adott Ő minékünk, mi-
dön el égett a' mi kis Városunk: atyai
szelídséggel igazgatott ő minket ekkoráig,
's hát avagy mi, háládatlan gazemberek
lennénk e' Ő eránta? Távól legyen;
mi azt nem tselekeszszük. — Magabann
Bonn Városában se' nyomhatja el a' Fran-
tziáskodás, a' Német-hazafiságot, sőt va-
lamint hajdann még az üldözések alatt vi-
rágzott jobban a' Kereszttyén-Vallás: úgy
van a' dolog *Bonn*bann is az igaz Pátrio-
tismusra nézve: mert jóllehet egynehány
Szólfóllói a' hív Polgárságnak meg-árestál-
tattak éjtszakának idejénn, kik azonbann
ismét el botsáttattak nem sokára: ezenn
szorongatásnak még az a' következése volt:
hogy az olyan jó Pátrióták is Tzéhek' lai-
stromába íraták fel magokat, a' kik, nem
Tzéhekbéli Személyek voltak annakelőtte,
mint p. o. az Udvari és Kormányfzéki Ta-
nátsosok, Juris - Cándidátusok 's a' t. A'
mely Tagjai az Igazgató-fzékeknek meg-ha-
gyattak vala még hivataljuk' folytatásá-
bann: most a' Tzéhekbe lett magok bé-
íratásáért meg-fosztattak tisztségjéktől; de
készebbek ezt is el szenvedni; hogy sem
mint botránkoztató-példával mennének elő,
az ő reájok néző Polgár-társsaiknak.

*A' múltt postán tsak egy részét közölhet-
tük a' Nebringeni Levélnek: közöljük most*

a' másik részét is: „A' 23-dik Septemberről hartz-képében, mintegy 5 ezer részfzerént gyalogok részfzerént lovasok jádztak ellenséget, kik is az előtt való nap kimentek rendelt helvekre. Mi (Ts. K. Vitézek) egynehány szakaszokban nyomultunk előre lobogó zászlókkal, 's az ágyúknak szüntelen való bömbölései között kiverünk az ellenséget a' faluból, annakután nem tsak Uraivá lettünk a' harizmezének is; hanem bé is kerítettük az ellenséget, mely diadalom a' míg megkezdült volna: sokat tüzelt a' gyalogság egymás ellen, síp 's dob-szó alatt léptetve; a' lovasság gyakrann bé-vágott egymás közzé, trombiták' harsogása alatt; a' gyalogságot is meg meg támadta a' lovasság, de a' hirtelen négy szegelletű formába (Karréba) állott Gyalogság' sűrű tüzelése által elofzlattatott 's a' t. Igaz hogy igen szépek voltak ezek az ütközet' képei, hanem igen sok fáradságba is kerültek: mert mindenik, hajnalban kezdődött, 's tartott egész délutánni 3 's 4 óráig. Három, négy mértföldnyi darab földet tsarangelánk öf sze.

„Az ezen földeken találtatott számos nyúlak úgy ki-fáradának, hogy kezekkel fogdoshattuk őket. Szerentsétlenség egyéb nem történt, hanem hogy egy Főhadnagy, a' Coburg Dragonyos Regementjéből, ki

már annakelőtte is erőtlenedett, a' sok strapátzia által pedig még inkább el gyengült, le-fordúlt a' nyeregből, 's még az nap meg-holt. Többnyire szép idők jártak erre, 's azért igen víg vala táborozásunk. Tömve volt minden Regiment helye, néző néppel, melyet kivált török-muzsikáink tsalogatanak ki. Jól is élhetett itt Minden, a' kinek jó Barátja volt az erszénnyé: mert volt mit enni inni, de drágánn: mert tsak a' szinte megihatatlan bornak itzéje 24 xr., pedig habora nints a' Katonának — mar úgy el lágyúl. *Károly Fő-Hertzeg* különösen meg volt velünk elégedve: gyönyörködött az ezen rövid idő alatt már egészen ki pótol, tökéletesen lábra állott, és jól gyakorlott Rementekbenn, 's szívre-ható szavakkal jelenté köszönetét a' Tiszti Karnak, a' Katonákka formált Rekruták körül el követett buzgó fáradozásért. — Egy egy itze bort osztogatott minden Katonának az egész taborban. A' *Frantzia Ármádiának* is hasonló táborozása vala a' *Rajrán* túl. Hivatalos volt hozzánk az egész *Frantzia Generalisság*: de *Desaix* meg-köszönnénn *Károly Fő-Hertzegnek* szívességét, azt izené sajnálkodva, hogy nem jöhet: mert parantsolatja vagyon készen lenni minden pertzentetben, hogy ha a' szükség úgy hozza magaval, bejebb indulhasson Hazájába.

a' zendülésnek le tsillapítására. Most itt quártélyozunk még a' Würtembergi Herzogségben, Isten tudja meddig. "

Londonból Octób. 6-dikánn: — „E' folyó Hónapnak 3-dikánn érkezett ide *de la Clue* nevű Frantzia Kurír, Lord *Malmesburynak* arra az írására való felelettel, a' melyel Anglus Kurír *Wick* küldettetett, a' Fr. Respublika' részéről ki rendeltetve lévő Alkúdozójához a' Békességnek *Treilhard* Polgárhoz. Mindjárt Ministériális-gyűlés tartatott, 's közöltetett a' Királyjal a' Fr. felelet értelme. Tegnap kapott választ az említett Kurír, 's vissza-indúlt Fr. Ország felé, egy Kabinéti-Kurírunknak *Shaw* Úrnak társaságában, a' ki adott vala szállást is a' Fr. Kurírnak 's vigyázott rá, hogy alkalmatossága ne lehessen neki, Massal beszellgetni.

Lisbonából hitelesen írták Sept. 10-dikénn, hogy az odavaló Udvar nem hagyta helybe azt a' Békességekötést a' Frantziakkal, melynek az ő részéről *d' Aranjó* nevű Követje írta magát alája.

Elegyes Tudósítások.

A' Filozófiával ditsekedő Párisbann az a' furtsa; hogy a' Varázslóknak; Szerentsemondóknak, és Szemfényveiztőknek

száma igen meg-nevekedett, 's babonás-kodásoknak nagy kelete vagyon.

A' Basileai Fr. Követség' írásaibann semmit se' talált Directorialis Kommitz-szárius *Maingot* olyast, a' mi, gyanúságra szolgáltatatható volna alkalmatosságot: minekokáért *Bacher*, a' ki Követségi-Secretáriusságot viselt vala Basileában, *Barthelémy* mellett: továbbra is meg-maradt ott Fr. Követnek.

Batáviábann, hogy semmi el ne maradjon a' Frantziák' majmozásából: bé akarják oda vitetni azt a' Fr. módi szokást is, hogy minden Közönséges-Tisztviselők tartozzanak meg-esküdni a' Revolúzió-előtti igazgatásnak gyűlölésére.

A' *Berlini Újság* hosszúsas laistromát közli az olyan jutalmaknak, melyek, a' Gazdaság' gyarapítóinak osztogatattak ki.

Az Orosz Tsáfzár meg hirdettette a' Birodalmában, hogy ha a' Kalmárok, hivataljokhoz illetlenül viselik magokat: ki-rekesztetnek a' Kalmár-társaságból, 's a' kik közzülök arra valók lesznek: Katonának adatnak.

Tizenhárom Orosz Generálisok botsátódtak el September' utolsó felében, a' szolgálatból, részzerént penzióval, részzerént penzió nélkül.

Kosciuskó, szerentséssenn el érkezett Aug. 18 dikánn, az Északi-Ámerikabéli Respublika' partjaihoz, hová ki ment eleibe, az Idegeneknek jól fogadására *Philadelphiabann* fel állított Társaság' Elölülője *Heins* Úr, 's örvendezéssét nyilatkoztattá Lakos társai' nevébenn egy oly Férjfiúnak hozzájuk lett vizfza-térésén, a' ki sokszor szerentséltette életét az ő Hazájokért: mely köszöntésre *Kosciuskó* így válaszolt: „Má-sodik-Hazámnak nézem Ámerikát, 's szerentsésnek tartom magamat, hogy ide vizfza-jöttem.“

Az Angliai különösségek közzé tartozik *Rokesby* nevű Lordnak élete, a' ki most egy Könyvet adott ki Angliának politikai környülállásairól, 's ajánlott *Kent* Grófságnak, melynek kebelébenn lakik. Már 12 esztendőktől fogva nem beretváltatta el ez a' ritka gustusú Nagy Úr a' maga szakállát, mely tehát néki a' hasánn alól le-nyúlik 's Pátriárkhai tekintet szerez néki: minthogy különben is közel van a' 80 esztendőhöz. Öltözetje a' leg-durvább gyapjú-matériából készült; rendszerént való eledele, tsupán forró-vízzel meg-öntött marha hús, melyet Ő mindig fölöstökömre meg-eszik, mihelyt ki szokott szállani télen nyáronn egyformánn a' hideg fürdőből. — *Canterbury* (*Cántuária*) Városától, 16 Anglus mértföld-

nyire lakik, 's oda gyakran bé-szokott gyalog sétálni. Erköltsi tulajdonságai olyanok, a' melyekért kedves az egész környéke-béliek előtt.

Róma Városát és vidékét, szörnyű menydörgés rémítette Sept. 24-dik éjtféláján. Három Templomokba 's két kertbe ütött le az Isten' nyila, és nagy károkat okozott.

Hasonló égi-háború követett Nápoly Városa' környékénn is egy nagy szélveszet, mely, az előtt való éjtfélakán oly erőben dühösködött; hogy a' mely Embereket útban kapott, le-ejtette őket lábaikról, egy 'Strázsát, a' kunyhójával együtt jó messze el vitt; 's Házak' fedeleit is szórt le.

A' Német-Országai Frantzia Seregnél kevés nagy embert esmér egy Párisi Újságíró. Ezek a' szavai: „*Hoche* Generális' halála; Generális *Moreau*' le-tétetése; 's *Pichegrun*ek számkivettete, meg-fosztották a' Rajnai és Mózai Sereget, 3 oly Vezérektől, kik a' kétséges szempillantásokban, a' leg-fundamentomosabb hafznú szolgálatokat tették a' mi külső ellenségeink ellen. A' Rajnai Seregnél, csak egy *Desaix*t esmérek én; és a' Mózai Seregnél csak egy *Lefevret*. *Desaix* is pedig el botsáttatott a' mint hallatik, a' szolgálatból: mivel Barátja *Moreaunak*. Ez a' *Desaix* Generális, Oct. 13-dik éjtfélaká-

jánn, Canstadtonn útagott által, Schwe-
tzingen felé, a' hol vagyon *Károly Fő-
Hertzeg'* fő-quártélyja. Innsbruckban is meg-
fordúlt Gen. *Desaix* Oct. 8-dikán, 's meg-
látogatvánn ott Ts. K. Udvari-Bíztoſ Gróf
Lehrbachot; így nyilatkoztatta ki magát
erántta: Minister Uram! A' Tirolisiak se-
rény és bátor Nemzet. Tapasztalta annak
jeleit a' Frantzia Sereg; de tudta azt is;
hogy egy *Lehrbach* lelkesítette ezen Né-
pet. Egy Straſzburgi Levél, *Desaix* úta-
zásairól szóllvánn így ítél: „Hogy egy
Fr. Generális Tirolison által, akadály nél-
kül útaghat: meg-tetszik innen; hogy nem
lehet egy hamar új hadakozástól tartani.“

Bét s:

Itt vagyon most az a' *Marquis d' An-
traigues*, a' kinek Jegyző-Könyvebéli Írá-
sokat ki-nyomtattatták a' mostani Fr. Elöl-
járók; hogy a' meg-buktatott Felekezet-
nek Özfzeesküvését meg-bizonyíthassák
a' Fr. Respublika előtt. Eddig senki se-
fogott azon Írásoknak meg-tzáfolásához:
hanem hozzá fog most maga a' Márki, ki
a' maga el fogattatását és meg-szabadulá-
sát, következendőképpen beszéli: A' Vé-
lentzei Orosz Követtel Triestbe érkezvén,
ott a' Fr. Komendáns magához fel-kíván-
ta a' Követet minden vélelívőkkel; 's azt
kérdi tőle: Melyik légyen a' véle lívők

közzül *Márki d' Antraigues*. A' Követ ak-
kor mutatott a' Márkirá, ki, más név alatt
vált fel-írva a' Követséghez tartozók' lai-
stromába. Akkor a' Komendáns mindjárt
vasra verette a' Márkit, 's úgy vitték Me-
diolánumba, onnét pedig Párisba. A' Pá-
risi fogságból egy Pap szabadította ki őtet,
a' ki hozzája igen hasonló volt, 's olyá-
tén ruhát vitt bé neki mint a' magáé;
melybe ő fel-öltözté, 's a' Bréviáriu-
mot, melyet hasonlóképpen a' Pap adott
néki, kezébe vévén, szerentséssén ki-jött
a' tömlöztből, s' most ki-adja itt nyomta-
tásbann, mind ezen történetek' környülál-
lásos Históriáját, mind a' valósággal nála
találtatott Írásokat is.

A' Gallítziai Kantzelláriához Udvari
Tanácsos Referendáriusságra emeltetett Di-
rectoriális - Secretáriusságból: *M. Baldatsi*
Úr E. Hazánkfia, ki már az Illyriai Cän-
celláriánál is viselt vala Secretáriusságot.

Tárnok - Mesterré, Gróf *Majláth Ö*
Exc. ja' helyébe méltóztatott nevezni Fel-
séges Urunk, a' *Sáros Vármegyei Fő-Is-*
pányt Szentiványi Ö Exc. áját.

* * * * *

Nagy-Méltóságú R. Sz. Birodalombéli Gróf
Széki TELEKI SÁMUEL NÉ,
ízületett

G. IKTÁRI BETHLEN SU'SÁNNÁ
Ö Excellentiája' halálára:

- 1.) Mitsoda bús *Hattyúi Ének*
Hallik Napkelet' tájjáról?
Talán egy Hattyú életének
Ad e' jelt vég órájáról?
- 2.) Úgy van. — Egy *szép Fejér Hattyú* sir,
Végső énekét most tartja.
Melvről is *Vásárhely* sírva ír,
'S könyvezi a' *Maros* parja.
- 3.) Fél-Erdély párját ez éneknek
Meg-küldeni *Nagy-Váradnak*.
Tudván hogy Iffjaknak Véneknek
Könnyeik majd meg-áradnak.
- 4.) A' bús Hír, szintúgy reszket belé,
Oly kéntelen 's kelleetlen jő.
'S fél közelíteni *Béts* felé,
Tudván, hogy halálra kit lő.
- 5.) Nagy Lelkü **TELEKI SÁMUEL!**
Óh! most mely nagy ütés talál.
Mikor ilyen kedves Hattyúd el-
Választja tőled a' halál.
- 6.) Még csak nem is láthat'd el estét,
Mikor végképp el költözik,
'S nálad nélkül hidegült testét
Kedves Gyermekid öntözik.
- 7.) Nints vége a' bánatos szóknak,
A' sok Atyafi, 's a' sok Ver,
Mind kesereg. — 'S a' gyászolóknak
Jajgatások az Égig ér.
- 8.) Vajha bánatid enyhülnének
Mikor ennyinn sírnuk véled.

De szíved keserüségének

Jajja ezzel tán még éled.

9.) Mert látod: hogy Háznak kára
Oly nagy: hogy két Ország érzi.

A' Bú; ily sok ízem' sírására,
Szíved' tán még jobban vérzi.

10.) A' Magyar Minerva jajgatva
Könyvezi e' hív Dajkáját

'S ruháit félig meg szaggatva
Nyitja meg ily szókra száját:

11.) Ezen tizen nyóltzadik Szazbann
Úgy mond! Patronám Ő vala.

's 'S a' rólla maradt Könyves Házbann
Jajgat: — Hogy Ez is ki-hala.

12.) Mely'k *úgymond* az a' Magyar Dáma
Ki fzeretetemre így vagy?

Hogy szép Magyar Könyvei száma

Ennyi volna. — Melyet rám hagy.

13.) Ha hát ennyit indít sírásra

Vég' Éneke egy Hattyúnak;

Hogy a' több Hattyúk is egy másra

Mind keserves Nótát fúnak: a.)

14.) Rezgő szavam hangjokhoz víszem

Én is; mint gyászba ö'tözött.

El elegyedhetik azt hiszem,

Egy Lúd; ily sok Hattyúk között: b.)

a.) A' boldogult Gréfné Ő Excellentziája; 's ezen
Nagy-Méltóságú Gróf Bethlen Família címere Hattyú,

b.) inter . . . anser olores. Virg. Ecel. IX.

írta Bétsbenn

Orvos Sándorffi Jó'sef.